

ОРГАНІЗАЦІЯ БОРОТЬБИ З ЕКОНОМІЧНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ ТА КОНТРАБАНДОЮ

УДК 342.5

Сич М. А., начальник управління ДСБЕЗ
ГУ МВС України в Запорізькій області

Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції

Проведено аналіз діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері запобігання та протидії корупції. Детально розглядаються питання координації та підпорядкування зазначених суб'єктів. Здійснено порівняльний моніторинг результатів діяльності правоохоронних органів у сфері протидії корупції.

Ключові слова: запобігання та протидія корупції, Генеральна прокуратура України, Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство доходів і зборів, Військова служба правопорядку у Збройних Силах України.

Проведен анализ деятельности специально уполномоченных субъектов в сфере предотвращения и противодействия коррупции. Подробно рассматриваются вопросы координации и подчинения указанных субъектов. Проведен сравнительный мониторинг результатов деятельности правоохранительных органов в сфере противодействия коррупции.

Ключевые слова: предотвращение и противодействие коррупции, Генеральная прокуратура Украины, Служба безопасности Украины, Министерство внутренних дел Украины, Министерство доходов и сборов, Военная служба правопорядка в Вооруженных Силах Украины.

The analysis of the specially authorized subjects in preventing and combating corruption is carried out. The questions of coordination and subordination of these subjects are considered in detail. The comparative monitoring of performance of law enforcement agencies in combating corruption is done.

Key words: preventing and combating corruption, the General Prosecutor of Ukraine, Security Service of Ukraine, Ministry of Internal Affairs of Ukraine, the Ministry of Taxes and Duties, Military Service of the Armed Forces of Ukraine.

Постановка проблеми. В сучасних умовах розвитку українського суспільства, корупція провокує й поглиблює соціально-політичні та економічні кризові явища в державі, підриває її міжнародний імідж. Запобігання та протидія корупції залишається пріоритетним напрямком державної політики. Провідне місце в реалізації зазначених заходів належить спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, до компетенції яких відносяться виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень. Ними реалізується широкий комплекс антикорупційних заходів, які охоплюють кожен сферу суспільних відносин та спрямовуються не лише на подолання корупції як явища, а й запобігають умовам, що можуть сприяти її виникненню. Зважаючи на те, що корупція на сьогодні проникла в усі ланки державного управління і вимагає відповідної реакції з боку суб'єктів протидії корупційних правопорушень, дослідження даної тематики є надзвичайно актуальним.

Стан дослідження. В юридичній літературі досліджені лише окремі аспекти діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції. На важливість даної проблеми звертають увагу Д.Г. Заброра [1], Є.В. Невмержицький [21]. Управлінські аспекти антикорупційної політики окреслені у працях М.І. Мельник [18]. Так, у своїй працях О.Д. Маркеєва [17] розглядає нормативно-правове регулювання координації суб'єктів та пропонує реальні шляхи подолання явища корупції. Питання взаємодії державних органів у сфері запобігання та протидії корупції розкриваються у дослідженнях В.Є. Скулиша [25]. Розгляду особливостей організації процесу протидії та аналізу дієвості антикорупційного законодавства присвячена монографія С.М. Клімової та Т.В. Ковальвої [15]. Науковці В.В. Шейбут [30], Р.М. Тучак [26], М.С. Удовик [27], С.О. Шатрава [29] роблять наголос на вагомості запобігання виникненню корупційних правопорушень серед державних службовців та співробітників правоохоронних органів. Це на їхню думку дозволить подолати будь-які прояви корупції в подальшому. Проте недостатньо дослідженим залишаються саме ті питання, що стосуються діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції; їх повноважень, специфіки організації та координаційної роботи між різними правоохоронними органами. Зазначеним зумовлений вибір проблематики наукового дослідження.

Виклад основного матеріалу. Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції» [5] (ст. 5) та іншими нормативно-правовими актами визначено перелік спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції. Це – органи прокуратури, спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, податкової міліції, по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України. В подальшому, Законом України від 13 березня 2012 р. № 4496-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Митного кодексу України» [4] до спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції також віднесено підрозділи внутрішньої безпеки митних органів. Розглянемо діяльність в зазначеній сфері вказаних органів.

Генеральна прокуратура України. Зміст діяльності Генеральної прокуратури України полягає в нагляді за додержанням законів правоохоронними органами та іншими суб'єктами, які входять до державної системи забезпечення національної безпеки [23, с. 7]. Антикорупційним законодавством України визначено особливе становище прокуратури в системі спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції. Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори здійснюють координацію діяльності правоохоронних органів та нагляд за додержанням законів у сфері запобігання і протидії корупції [13]. Статтею 10 Закону України «Про прокуратуру» визначено, що правоохоронні органи координує безпосередньо Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори, з метою підвищення ефективності протидії злочинності та корупційним правопорушенням [7]. Координаційна діяльність правоохоронних органів здійснюється відповідно наказу Генерального прокурора України та керівників правоохоронних органів «Про затвердження положення «Про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із

злочинністю та корупцією» від 26.04.2012 р. [20]. На думку М.В. Косюти, досліджуючи координаційну діяльність прокуратури, під цим поняттям слід розуміти організаційно-правоохоронні багатосторонні відносини. Звернемо увагу на зміст таких відносин — у межах компетенції кожного з учасників повинні розроблятися та реалізовуватися спільні заходи, що будуть спрямовані на усунення та запобігання злочинним проявам [16].

Завданнями координаційної роботи є визначення основних напрямів запобігання і протидії злочинності та корупції на основі аналізу їх структури, динаміки та прогнозування тенденцій розвитку цих негативних явищ; виявлення, розкриття, припинення та попередження злочинних і корупційних проявів, усунення причин та умов, що їм сприяли. Невід'ємною частиною координаційних заходів є підготовка пропозицій з удосконалення законодавства, що стосується протидії злочинності та корупції. Слід підкреслити, що основною формою координації є проведення координаційних нарад керівників правоохоронних органів. Відповідно, при обговоренні питань всі члени координаційної наради користуються рівними правами. Такі наради скликаються за потребою, але не рідше одного разу на півріччя, а також за ініціативою одного з її членів. На думку І.Ф. Хараберюши та Ю. П. Дорошенко, організована на високому рівні взаємодія правоохоронних органів містить у собі значні потенційні можливості щодо зменшення кількості корупційних злочинів. Узгоджені профілактичні антикорупційні заходи сприяють підвищенню ефективності правоохоронної діяльності загалом [28, с. 97].

Генеральна прокуратура України має забезпечувати невідворотність відповідальності за корупційні правопорушення, поновлення порушених прав і свобод громадян та інтересів держави, відшкодування збитків, завданих такими діями, виявлення та усунення причин і умов, що сприяли їх вчиненню [19]. У 2012 р. слідчими органів прокуратури до суду направлено 1790 кримінальних справ стосовно 2189 обвинувачених, які вчинили 2566 корупційних злочинів. Крім того, до суду з обвинувальними актами спрямовано 365 справ про зловживання владою або службовим становищем, 164 справи про привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, 81 справу про комерційний підкуп службової особи юридичної особи приватного права, 62 справи за фактами перевищення влади або службових повноважень [10].

Розглядаючи питання діяльності прокурорів в сфері протидії корупції відзначимо їх обов'язок подавати до суду заяви про скасування нормативно-правових актів, рішень, виданих (прийнятих) внаслідок вчинення корупційного правопорушення (ч. 1 ст. 24 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»). Прокурорами внесено 257 протестів на необґрунтовані та незаконні судові рішення. За документами прокурорського реагування скасовано 210 неправомірних нормативно-правових актів та рішень, прийнятих унаслідок корупційних діянь [10]. При здійсненні нагляду за застосуванням законів прокуратура має перевіряти додержання вимог антикорупційного законодавства суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення та неодмінно реагувати на факти невиконання визначених законом обов'язків суб'єктами, які беруть участь у запобіганні, виявленні та припиненні корупційних правопорушень. У 2012 р. органами прокуратури до суду скеровано 916 (38%) із 2438 протоколів

про адміністративні корупційні правопорушення. За результатами їх розгляду до відповідальності притягнуто 878 (44 %) із 1987 осіб, закрито 157 адміністративних проваджень (15%) із них 91 (21%) – за відсутності події і складу правопорушення [10].

Провідним завданням прокуратури, як органа публічної влади є систематичне інформування громадськості про результати роботи органів прокуратури у сфері протидії корупції та про осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень [19].

Отже, розглядаючи прокуратуру як спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції, відзначимо наступне: по-перше, Генеральна прокуратура України створює відповідний режим законності та правопорядку в сфері антикорупційної діяльності. Вона відіграє важливу роль в розвитку й зміцненні правових основ протидії корупції. По-друге, органи прокуратури координують діяльність спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції. Потретє, критеріями оцінки ефективності прокурорської діяльності у сфері протидії корупції є своєчасність виявлення та запобігання правопорушенням, та подальше притягнення до відповідальності винних посадових і службових осіб, що сприяє реальному усуненню негативних наслідків цих протиправних діянь та відшкодування завданої ними шкоди.

Служба безпеки України. До протидії корупції активно долучається Служба безпеки України (далі – СБУ). Це державний правоохоронний орган спеціального призначення, основним завданням якого є забезпечення державної безпеки України. СБУ забезпечує захист державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу України тощо. До завдань правоохоронного органу також входить попередження, виявлення та припинення проявів корупції [8]. Спеціальними підрозділами по боротьбі з корупцією СБУ є Головне управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю, що підпорядковується Центральному управлінню Служби безпеки України. При здійсненні заходів боротьби з проявами корупції даний підрозділ має право порушувати оперативно-розшукові провадження; одержувати від фінансових та інших установ, підприємств та організацій інформацію і документи, що стосується операцій, рахунків, вкладів, внутрішніх та зовнішніх економічних угод юридичних і фізичних осіб. В своїй діяльності Головне управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю користується інформацією, одержаною з автоматизованих інформаційних і довідкових систем та банків даних, що вже створені Верховним Судом України, Генеральною прокуратурою України, Антимонопольним комітетом України, Фондом державного майна України, міністерствами, відомствами, іншими державними органами України [6]. Це сприяє швидкому реагуванню на вчинене корупційне правопорушення та дозволяє повною мірою дослідити особистість правопорушника і вжити заходів з усунення сприятливих умов для розвитку корупції. Дослідник З.Р. Кісіль вважає, що підвищити рівень ефективності протидії корупції можливо тільки вирішивши низку політичних, правових та питань організаційного характеру. При цьому необхідно пам'ятати, що існують перепони, які заважають протидії. Це відсутність дієвої системи запобігання, складність викриття таких корупційних дій і досить високий рівень їх латентності [14].

Зауважимо, що при здійсненні перевірок, ревізій чи експертиз СБУ має право долучати кваліфікованих спеціалістів установ, організацій, контрольних і фінансових органів. Таким чином охоплюються всі можливі сфери виникнення корупції та проводиться детальна перевірка причин виникнення протиправного діяння. На підтвердження цих слів зазначимо, що у 2012 р. СБУ було порушено 340 кримінальних справ та складено 610 адміністративних протоколів про корупційні правопорушення службовцями органів влади та місцевого самоврядування, працівниками державних (комунальних) підприємств, а також в середовищі осіб, які надають публічні послуги. Найчастіше викривались порушення обмежень щодо використання службового становища та щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Було викрито 802 злочини у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, переважно, це одержання хабара (270 випадків) та факти службового підроблення (182 випадки) [31].

Служба безпеки України здійснює протидію службовим злочинам та корупції в правоохоронних і контролюючих органах Міністерства внутрішніх справ, Державної податкової служби, Державної виконавчої служби, в митних органах України. Відповідно, протягом 2012 р. порушено 274 кримінальних справ та складено 124 адміністративні протоколи про корупційні правопорушення [31] проти співробітників даних правоохоронних структур. Такі заходи дозволяють розв'язати проблеми якості кадрового забезпечення органів сектору безпеки.

Міністерство внутрішніх справ України. Вагому роль в боротьбі з корупційними правопорушеннями відіграють спеціальні підрозділи Міністерства внутрішніх справ України (далі — МВС). Участь в протидії корупції приймають Головне управління по боротьбі з організованою злочинністю, управління, відділи і відділення територіальних органів; Департамент державної служби боротьби з економічною злочинністю; Департамент зв'язків з громадськістю та міжнародної діяльності.

Головне управління по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ та Головне управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України мають однакові завдання та права щодо протидії корупції. Про те слід додати, що у сфері боротьби з організованою злочинністю ці управління взаємодіють з Національним банком України, Міністерством фінансів України, Міністерством зовнішніх економічних зв'язків України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, Фондом державного майна України, Антимонопольним комітетом України, спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону України та іншими міністерствами і відомствами (ч. 1 ст. 17 Закону України від 30.06.1993 р. № 3341-XII «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» [6]). С.О. Шатрава зазначає, що особливості органів внутрішніх справ як суб'єктів протидії корупції, полягає у виконанні відповідних завдань та функцій, пов'язаних зі складанням великої кількості протоколів, розслідуванні та розкритті переважної більшості корупційних правопорушень [29, с. 118].

Розглядаючи практичну діяльність органів МВС України підкреслимо, що впродовж 2012 р. до суду направлено кримінальні справи за вчинення 1713

злочинів з ознаками кримінальної корупції. З них 904 стосувалися одержання хабарів, 239 — зловживання владою або службовим становищем, 155 випадків привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, 72 — службове підроблення тощо. Стосовно адміністративної корупції, то в зазначений період до суду було направлено 1018 протоколів, складених за матеріалами органів внутрішніх справ. Проаналізувавши статистичні дані можна зробити висновок про те, що найбільш поширені зловживання серед державних службовців стосуються неправомірного використання службового становища, порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності та порушення вимог фінансового контролю [11]. Головним управлінням по боротьбі з організованою злочинністю МВС України на основі досвіду практичного застосування норм антикорупційного законодавства розроблено Методичні рекомендації щодо запобігання корупційним правопорушенням, викриття та документування [9].

Військова служба правопорядку у Збройних силах України — це спеціальне правоохоронне формування у складі Збройних Сил України. Завданням Служби правопорядку є виявлення причин, передумов і обставин злочинів та інших правопорушень, вчинених у військових частинах та на військових об'єктах. Іншим провідним завданням є здійснення заходів щодо виявлення, припинення корупційних правопорушень та провадження у справах про адміністративні корупційні правопорушення [3].

Протягом 2012 р. за вчинення адміністративних корупційних правопорушень складено 115 протоколів та за результатами розгляду справ у судах до відповідальності було притягнуто 102 посадові особи Міністерства оборони України та Збройних сил України. Найбільш поширеними правопорушеннями, за якими військовослужбовці притягувалися до адміністративної відповідальності є порушення обмежень щодо використання службового становища; порушення вимог фінансового контролю; незаконне використання інформації. Однак, наразі існує проблема запобігання адміністративним корупційним правопорушенням серед офіцерського складу. Серед загальної кількості корупційних правопорушень, 65 % скоєно ними [12].

Аналізуючи діяльність Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Б. М. Ринажевський робить висновок про те, що необхідною умовою ефективної діяльності цього органу є забезпечення законності в діяльності самої Служби правопорядку. Оскільки службовці, отримавши досить широкі контрольно-наглядові повноваження, разом з тим набувають особливого значення з огляду на надану їм можливість тимчасово обмежувати права інших військовослужбовців та громадян, і віддавати розпорядження, обов'язкові для виконання всіма суб'єктами військових відносин [24, с. 136-137].

Отже, діяльність Військової служби правопорядку покликана зміцнити законність, правопорядок та військово дисципліну в Збройних силах України. Забезпечення конституційних прав військовослужбовців, проведення заходів соціального і правового захисту їх прав є головним завданням Служби правопорядку.

Міністерство доходів і зборів в своїй діяльності намагається унеможливити будь-які прояви корупції. Його Управління внутрішньої безпеки зосереджується на проведенні попереджувально-профілактичної роботи та ставить за мету не

допустити скоєння корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних із корупцією, а також попередити скоєння злочинів у сфері службової діяльності. Упродовж 2012 р. за матеріалами підрозділів Управління внутрішньої безпеки направлено до суду 98 адміністративних протоколів про порушення вимог антикорупційного законодавства, 81 протокол стосувався працівників органів Державної податкової служби та 17 — посадових осіб суб'єктів господарської діяльності [22].

Важливу роль в протидії корупції відіграє податкова міліція. Головним напрямком діяльності цього органу є здійснення контролю за додержанням податкового законодавства. Цей правоохоронний орган складається із спеціальних підрозділів по боротьбі з податковими правопорушеннями. Серед його основних завдань Податковий кодекс України називає запобігання кримінальним та іншим правопорушенням у сфері оподаткування та бюджетній сфері, їх розкриття, розслідування та провадження у справах про адміністративні правопорушення. Одним з пріоритетним напрямків є виявлення і протидія корупції у контролюючих органах (ст. 348.2) [2]. Серед першочергових завдань цих органів виділимо розробку і впровадження методів, які нададуть змогу мінімізувати прояви і негативні наслідки корупції.

На нашу думку, для подолання корупції в органах, які займаються збиранням податків і зборів необхідно мінімізувати людський фактор шляхом запровадження процесу безконтактного спілкування із платниками податків. Це можливо досягнути через автоматизацію податкових процедур. Необхідно розробити нову, спрощену процедуру реєстрації платників податку на додану вартість та налагодити зворотній зв'язок із громадянами тощо. Ці заходи зменшать ризик виникнення корупційних правопорушень.

Висновки. Підводячи підсумок розгляду діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції відзначимо наступне. По-перше, сьогодні нагальною необхідністю посилення співпраці між правоохоронними органами у сфері протидії корупції. Головну роль в координації їхньої діяльності повинна взяти Генеральна прокуратура України. По-друге, нагальним є підвищення професійних якостей державних службовців. Створення ефективної системи підвищення кваліфікації та етики працівників державних установ. По-третє, варто мінімізувати людський фактор під час надання публічних послуг адміністративними органами держави. Вирішення цих проблем дозволить зменшити кількість корупційних правопорушень серед громадян та працівників державних органів влади усіх рівнів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Заброда Д. Г. Взаємодія суб'єктів у боротьбі із корупцією в Україні (адміністративно-правовий аспект) : дис. канд. юр. наук : 12.00.07 / Д. Г. Заброда. — К., 2005. — 233 с.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 07.03.2002 р. № 3099-III. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3099-14>
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Митного

кодексу України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4496-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4496-17>

5. Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 07.04.2011 р. № 3206-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>

6. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. №3341-XII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>

7. Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. № 1789-XII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1789-12>

8. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>

9. Звіт про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції у 2012 році. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish/article?art_id=246273601&cat_id=244276429

10. Інформація про вжиті органами прокуратури України заходи щодо протидії корупції та про осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень у 2012 році (згідно з вимогами ч. 1 ст. 19 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gr.gov.ua/ua/dostup.html?_m=publications&_t=rec&id=115916

11. Інформація спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції про вжиті у 2012 році заходи щодо протидії корупції та про осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/815413>

12. Інформація щодо виконання вимог антикорупційного законодавства у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України за 2012 рік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/index.php?part=corruption&lang=ua&sub=corruption2012>

13. Кальман О. Координація діяльності правоохоронних органів із запобігання і протидії корупції: вимоги нового законодавства / О. Кальман, О. Гладун // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2012. – №3. – С. 85 – 90.

14. Кісіль З. Р. Корупція в органах внутрішніх справ: проблеми протидії / З. Р. Кісіль // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична : зб. наук. пр. / голов. ред. В. Л. Ортинський. – 2009. – Вип. 2. – С. 109 – 117.

15. Клімова С. М. Організація запобігання та протидії корупції в Україні / С. М. Клімова, Т. В. Ковальова. – Х. : ХарPI НАДУ «Магістр», 2012. – 200 с.

16. Косюта М.В. Проблеми та шляхи розвитку прокуратури України в умовах побудови демократичної правової держави: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.10 / Косюта М.В. – Одеса., – 2002. – 467 с.

17. Маркеєва О.Д. Проблеми координації антикорупційної політики в Україні / О.Д. Маркеєва // Стратегічні пріоритети. – 2012. – №3. – С. 94 – 101.

18. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) / М. І. Мельник. – К. : Юрид. думка, 2004. – 400 с.

19. Про організацію діяльності органів прокуратури у сфері запобігання і протидії корупції: наказ Генерального прокурора України від 25.06.2013 р. № 10гн – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.54421.0>

20. Про затвердження Положення «Про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією»: спільний наказ від 26.04.2012 № 43/375/166/353/284/241/290/236 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0043900-12>

21. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні : причини, наслідки, механізми протидії / Є. В. Невмержицький. – К. : кНТ, 2008. – 368 с.

22. Повідомлення про викриті корупційні правопорушення за 2012 рік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/diyalnist-/zapobigannya-proyavam-korupts/insha-informatsiya-pro-vjiti-z/83209.html>

23. Пшонка В. Роль прокуратури в забезпеченні національної безпеки України / В. Пшонка // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2011. – №2. – С. 5 – 10.

24. Ринажевський Б. М. Військової служби правопорядку / Б. М. Ринажевський. – Х. : ХНУВС. – 2010. – 338 с.

25. Скулиш В. Є. Сучасні напрями протидії корупції / В. Скулиш. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=182%3A2011-12-18-08-57-38&catid=33%3A-5&Itemid=41&lang=ru

26. Тучак Р. М. Питання правового статусу суб'єктів боротьби з корупцією / Р.М. Тучак // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2006. – №35. – С. 59 – 67.

27. Удовик М. С. Боротьба з корупцією та хабарництвом / М. С. Удовик // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. – 2002. – № 5. – С. 106 – 111.

28. Хараберюш І. Ф. Окремі аспекти взаємодії спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції / І.Ф. Хараберюш, Ю.П. Дорошенко // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2012. – №4. – С. 96 – 103.

29. Шатрава С.О. Діяльність спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції: питання сьогодення / С.О. Шатрава // Право і безпека. – 2012. – №5. – С. 117 – 120.

30. Шейбут В.В. Стан та проблеми протидії корупції в органах державної податкової служби в Україні / В.В. Шейбут // Міжнародний науковий збірник / За ред. А.І. Комарової, М.О. Потебенька, В.П. Пустовойтенка та ін. – К. : Надрук. друкарськ. відділом наук.-дослід. Ін.-ту «Проблеми людини». – 2001. – Том 22. – С. 87 – 91.

31. Щодо заходів Служби безпеки України у 2012 році з протидії корупції. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sbu.gov.ua/sbu/control/uk/publish/article?art_id=115653&cat_id=71490

